

۵- مروری بر اوضاع اقتصادی قطر

قطر " QATAR " شبه -

جزیره‌ای است در ساحل جنوبی خلیج فارس که از جنوب به خاک عربستان و امارات عربی متحده و از سه طرف دیگر به آبهای خلیج فارس محدود است. مساحت این کشور در حدود ۱۱۴۰۰ کیلومتر مربع است.

طول آن حدود ۱۶۰ کیلومتر و عرض آن حداقل ۸۰ کیلومتر می‌باشد. در آبها غربی و شرقی قطر جزایر کوچک و بزرگی پراکنده است که بعضی نزدیک کرانه‌ها و پاره‌ای دوراً از سواحل این شبه‌جزیره قرار دارند. قطر سرزمینی هموار است و جز برآمدگی کم ارتفاعی بنام " جبل الخيل " بلندی مهم دیگری ندارد. قطر مانند دیگر سرزمین‌های ساحلی جنوب خلیج فارس دارای آب و هوای سرد و مرطوب می‌باشد.

جمعیت قطر در اوخر سالهای ۱۹۶۰ قریب به ۷۰ هزار نفر تخمین زده شده است ولی در سال ۱۹۸۴ حدود ۲۹۰ هزار نفر برآورد گردید که بیش از ۷۰ هزار نفر از آن تبعه واقعیه مهاجران هندی، پاکستانی، عرب و ایرانی بودند.

رشد جمعیت بالا و طی ده سال ۱۹۷۵ - ۸۴ سالانه حدود ۶ درصد بوده است. بطوراً جمال علیل رشد جمعیت عبارتنداز افزایش درآمد کشور، افزایش درآمد سرانه، اجراء پروژه های عمرانی، افزایش اشتغال و افزایش بهبود خدمات درمانی، توزیعی و رفاهی. علل مذکور موجب گردیده که از کشورهای خارجی به این کشورها جرت نمایند.

زبان و خط رسمی این کشور عربی است ولی مردم به زبان انگلیسی نیز آشنا می باشند. در مدارس زبان انگلیسی بعنوان زبان دوم تدریس می شود.

پایتخت این کشور دوچه "DOHA" و شهرهای مهم دیگر آن الخاور "ALKHAWR" ، ام سعید "UMM SAID" و دخان "DUKHAN" می باشد.

واحد پول قطر ریال (QR) است که برابر با یکم درهم می باشد. یک دلار آمریکا برابر با ۲/۶۴ ریال قطر و یک پوند انگلستان برابر با ۵/۵ ریال قطر است. ضمناً یکم دریال قطر برابر با ۴۷/۲۷ دلار آمریکا و یا ۱۹/۰۱ پوند انگلستان می باشد. توضیح آنکه از ژوئن ۱۹۸۰ تا کنون ارزش برابری ریال و دلار در نرخ ۳/۶۴ ثابت شده است. (۱)

حکومت قطر با دشاهی (شیخ نشین) است و خلیفه بن حمد آل ثانی SHEIKH KHALIFA BIN HAMAD AL THANI امیر آن می باشد که در ضمن عنوان نخست وزیری و رئیس شورای وزیران انتصابی خود را نیز بر عهده دارد.

اوضاع کلی اقتصادی

۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵

قطر بدلیل شرایط نامساعد طبیعی قادر یک کشاورزی و
دامداری قابل ملاحظه است. لیکن وجود منابع سرشار هیدروکربور
(نفت و گاز) و صدور نفت، درآمدهای زیادی را عایداین کشور
نموده است. پیش از اکتشاف نفت، ماهیگیری و صید مروارید از
فعالیتهای مهم اقتصادی مردم قطر بشمار می‌آمد. لیکن امروزه
درآمد اصلی این کشور را فروش نفت تشکیل می‌دهد که همراه با
افزايش توليد و صدور آن بخش خدمات نيز توسعه چشمگيري يا فتنه
است. در قطر صنعت نفت، ساختار قدیمی اقتصاد این کشور را دگرگون
ساخت و تغییرات اساسی در بافت اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی آن
بوجود آورد. دولت قطر تحت راهنمایی کارشناسان اقتصادی و سیاسی
کشورهای خارجی توانسته است عایدات نفت خود را صرف رفاه عمومی
مردم کرده و سطح بهداشت، آموزش و پرورش و رفاه اجتماعی را
با لابرد. همچنین مقادیر زیادی از عایدات نفت را برای روبرو
شدن با وقایع احتمالی، درخارج سرمایه‌گذاری نموده است.

قطر دارای یک نظام اقتصاد آزاد است که تک محصولی
بوده و بختر اصلی درآمد آن را تولید و صدور نفت تشکیل می‌دهد
بطوری که نفت حدود ۵۳ درصد از تولید ناخالص داخلی در سال
۱۹۸۲، و حدود ۹۱ تا ۹۴ درصد از درآمد ارزی این کشور را طی
سالهای ۱۹۸۲ تا ۱۹۸۵ تشکیل داده است. بحران اخیر نفت که
از سال ۱۹۸۱ ایجاد شد در اقتصاد قطر نیز مانند سایر اعضاء دیگر
اوپک تاثیر گذاشته است. البته تا اندازه‌ای سود حاصل از

سرمايه‌گذاري در خارج از کشور، کاهش درآمد نفت را جبران نموده است.

تحولات اقتصادي جهان، نوسانات و کاهش قيمت نفت ظاهراء دولت قطر را برآن داشته است تا کوششهای را درجهت ايجاد تغييرات بنيادی در اقتصاد آن کشور بعمل آورد. هدف از اين تلاشها آن است که اقتصاد قطر از یک اقتصاد صرفا " متکي به نفت رهایی یابد. بدین منظور اقداماتی جهت ايجاد واحدهای تولیدی صنعتی بعمل آمده است. لذا در اين راستا، کارخانه کودشيميانى در سال ۱۹۷۳، کارخانجات فولادسازی در سال ۱۹۷۸ و مجتمع بزرگ پتروشيمي در سال ۱۹۸۵ در اين کشور ايجاد گردیده است.

در سال ۱۹۷۷ دولت قطر، صنعت نفت و صنایع وابسته بسیان را ملى اعلام کرد.

پس از گذشت مدت کوتاهی از زمامداری شیخ خلیفة، مطالعاتی درمورد امکانات توسعه اقتصادي قطر انجام گردید. برنامه‌ای به منظور ارائه خط مشی اقتصاد اين کشور در بیست سال آينده تهیه شد و مورد قبول دولت واقع گردید. خطوط کلی اين برنامه اين است که توجه خاصی به صنایع متنوع سبک شود ضمن آنکه در اين برنامه توجه و تاكيد به تامين مسكن، توسعه شهر دوچه و حمايت از صنایع سبک و سنگين و همچنین صنعت ما هيگيري نيز شده است. با توجه به بررسيهای گروه مشاور صندوق بين المالي شهادت "I.M.F." در سال ۱۹۷۸ - که در مورد تقليل هزينه‌های دولتی اظهار نگرانی نموده بودند - دولت تصميم گرفت که سياست افزایش فعالiteای مالی را مورد توجه قرار دهد لذا در توان مبهر

بودجه برنامه توسعه اقتصادی بطور قابل توجهی افزایش ۱۹۷۹ یافت. از آنجا که اغلب صنایع سبک قطر درا وائل سال ۱۹۸۰ ایجاد شده‌اند، کاهش در تولید و درآمد نفت تاثیر فوری و قابل ملاحظه‌ای در این بخش بر جای نگذاشته است. ولی در ۱۹۸۶-۸۷، که بودجه طبق زمان پیش‌بینی شده یعنی مارس ۱۹۸۶، ارائه نگردید مشخص شد که صرفه‌جوئی‌ها شی مورد توجه قرار گرفته است. از این روان‌جات بعضی از پروژه‌ها بتعویق افتادند.

میزان تولید ناخالص ملی و چگونگی رشد آن

میزان تولید و سهم هر یک از بخش‌های مختلف در تولید
ناخالص ملی بشرح جدول ذیل می‌باشد:

(ارقام: سیلیکون ریال قطر)

۱۹۸۴	۱۹۸۳	۱۹۸۲	۱۹۸۱	۱۹۸۰	
۱۰۷۹۷	۱۰۷۹۰	۱۰۰۰۱	۲۰۱۷۵	۱۹۲۴۵	بخش تفتی
۱۲۲۷۷	۱۲۲۶۲	۱۱۶۰۱	۱۱۲۳۲	۹۳۶	بخش‌های غیرتفتی:
۷۷۰	۱۹۰	۱۹۰	۱۷۲	۱۵۰	کشاورزی و ماهیگیری
۱۰۰۰	۱۹۸۸	۱۳۹۱	۱۴۹۱	۹۴۳	صنایع
۱۰۶	۱۳۹۰	۱۰۲۹	۱۶۲۲	۱۰۵۶	ساختمان
۱۲۱۰	۱۵۸۷	۱۷۷۰	۱۸۵۸	۱۲۹۳	تجارت و رستوران، هتل داری
۷۸۱	۷۵۰	۷۵۸	۴۰۹	۳۹۹	ارتباطات و حمل و نقل
۱۹۲۵	۲۰۳۱	۲۲۰۸	۲۰۲۲	۱۷۰۵	بانکداری و بیمه
۸۸۷۰	۸۷۶۷	۷۸۱۱	۷۸۶۰	۷۷۴۶	تأمین خدمات
۱۲۱۷۴	۱۲۰۹۷	۱۱۶۰۱	۱۱۰۲۴	۱۰۵۱	جمع

تولید ناخالص ملی از سال ۱۹۸۱ تا ۱۹۸۲ در حدود ۱۲/۶ درصد کاهش داشته و به ۲۷۶۵۲ میلیون ریال قطر رسیده است که در سال ۱۹۸۳ مجدداً " ۱۴/۹ درصد کاهش یافته و به ۲۳۵۴۲ میلیون ریال و در سال ۱۹۸۴ به ۲۳۱۷۴ میلیون ریال بالغ گردیده است . توضیح آنکه سهم بخش صنایع در حدود ۶/۲ درصد ، کشاورزی کمتر از یک درصد و ساختمان ۴/۶ درصد از تولید ناخالص ملی سال ۱۹۸۴ بوده است و در اواخر دهه ۱۹۷۰ سهم نفت در تولید ناخالص ملی کلاً " بین ۶۵ تا ۶۸ درصد ثابت بوده است ولی در دهه ۱۹۸۰ این سهم کاهش داشته بطوری که در سال ۱۹۸۲ به ۵۳ درصد و در سال ۱۹۸۴ به حدود ۴۶/۶ درصد رسیده است .

درآمد سرانه
۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵

در سال ۱۹۸۶ درآمد سرانه قطر ۱۷۲۴۷ دلار برآورد شده است که بعد از سویس و ایالات متحده آمریکا در مرتبه سوم قرار می‌گیرد . (۱)

چگونگی تغییرات شاخص قیمتها
۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵

شاخص رسمی قیمت اولین بار در سال ۱۹۸۰ منتشر شد ، قبل از آن فقط تخمیشه از نرخ رشد تورم وجود داشت . در اواسط سال ۱۹۷۰ رشد سریع اقتصاد کشور موجب شد که تورم به ۲۵ تا ۳۰ درصد بررسد . سیاستهای مدبرانه مالی و پولی کشور باعث گردید که نرخ

(۱): OPEC Facts & Figures , 1987 , P.33.

سالیانه تورم به ۱۰ درصد کاهش یابد و از آن زمان به بعد نسخ تورم اغلب کاهش داشته است. به دلیل کاهش نرخ بین المللی تورم و افزایش برابری ریال که موجب شد هزینه واردات کاهش یابد، نرخ تورم در سال ۱۹۸۳ حدود ۲/۷ درصد و در سال ۱۹۸۴ ۳۰ درصد بوده است.

متوسط درصد تغییر شاخص قیمت مصرفی طی سال ۱۳۹۵

: AF = 198°

متوسط دوره ۱۹۸۴ - ۱۹۸۰	۱۹۸۴	۱۹۸۵	۱۹۸۶	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۹	متوسط درصد تغییر دوره سال
Δ/٪	τ	τ/γ	Δ/γ	λ/Δ	ρ/λ		

Lloyd's Bank Economic Report 1986: "OATAR", P. 4.

١٦٣

وېزگىھاي املى بودجه دولت

نفت در حدود ۹۴ درصد از درآمدهای صادراتی و ۸۵ درصد از بودجه این کشور را تامین می‌نماید. اگرچه این رقم در سالهای اخیر تا حدودی کاهش یافته است، لیکن با زهم بخش اصلی درآمد قطر را صدور نفت تشکیل می‌دهد. البته بغيرازدرامد نفت، دولت درآمدهایی از طریق تعرفه گمرکی و مالیات‌های غیرمستقیم دارد که نسبتاً ناچیز است. در قطر مالیات بردرآمد شخصی وجود ندارد ولی از درآمد شرکتها براساس ضوابطی مالیات‌ها خواهد بود.

ترکیب درآمدها :

۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵

بودجه عملیاتی دولت طی سالهای مالی اخیر بشرح ذیل

بوده است :

ارقام: میلیارد ریال قطر

۱۹۸۶/۱۹۸۵		۱۹۸۵/۱۹۸۴		۱۹۸۴/۱۹۸۳		۱۹۸۳/۱۹۸۲		
بودجه	بودجه	صرف شدن (واقعی)	بودجه	صرف شدن (واقعی)	بودجه	کل درآمد		
۹/۷	۱۲	۱۱/۵	۸/۹	۱۵	۱۸/۱	۳۷/۰	سهم نفت از کل درآمد	
	۱۰/۳	۹/۷	۶/۲	۱۲/۷	۱۵/۹			
۱۷	۱۵/۷	۱۲	۱۵/۴	۱۲/۸	۱۶/۱	۳۷/۰	کل هزینه	
	۱۱/۶	۹	۱۱/۲	۱۰	۱۰/۹		هزینه‌های جاری	
	۴/۱	۲	۴/۱	۲/۸	۵/۲		هزینه‌های سرمایه‌ای	
	-۳/۷	-۰/۵	-۴/۴	+۱/۲	+۲		مازاد (+) کسری (-)	

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرستال جامع علوم انسانی

در سالهای دهه ۱۹۷۰ دولت، حتی با توجه به افزایش درآمد نفت، یک سیاست مالی محافظه‌کارانه در پیش گرفته است. بعد از کاهش درآمد نفت (ناشو از کاهش تولید و قیمت آن در سال ۱۹۸۲) دولت محدودیت‌هایی جهت صرف هزینه در بودجه ۱۹۸۳ - ۸۴ در نظر گرفته است بطوری که هزینه‌های سرمایه‌ای حدود ۴۰ درصد کاهش داشته و هیچ گونه پروژه بزرگ و جدیدی نیز تصویب نگردیده است.

ترکیب هزینه‌ها :
٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥

هزینه‌های دولت طی سالهای ۱۹۸۰ - ۸۴ جهت برداشت مهندسی توسعه‌ای اقتصاد کشور بشرح ذیل برآورد شده است :

واحد: میلیون ریال قطر

۱۹۸۳/۸۴	۱۹۸۲/۸۳	۱۹۸۱	۱۹۸۰	
۷۵	۳۰۷	۲۹۷۱	۳۷۷	صنایع و کشاورزی
۶۷۵	۱۳۰۷	۹۷۲	۹۵۸	مکن و ساختمانهای عمومی
۲۷۴	۵۸۷	۲۹۱	۳۰۰	خدمات اجتماعی
۴۵۲	۷۷۷	۶۷۹	۵۲۷	آموزش و پرورش
۱۱۰	۲۳۰	۲۴۳	۱۶۷	بهداشت
۷۶۶	۲۲۴۱	۷۷۵	۱۲۹۲	T و برق
۱۶۳	۱۰۵۹	۸۰۲	۴۹۰	حمل و نقل و ارتباطات
۱۳۸۴	۱۷۰۰	۱۱۷۷	۲۶۵۲	غیرمورد
۳۸۵۰	۸۲۶۳	۷۹۵۰	۶۷۶۳	جمعی

مأخذ: EIU, Country Profile-1986-87 "Bahrain, Qatar", P.31

حجم و ترکیب ذخایر ارزی و غیر ارزی :
٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥٥

حجم و ترکیب ذخایر ارزی و غیر ارزی طی سالهای ۱۹۸۰ - ۸۴ بشرح ذیل برآورد شده است :

ارقام: میلیون دلار - به بان سال

۱۹۸۴	۱۹۸۳	۱۹۸۲	۱۹۸۱	۱۹۸۰	
۲۲۶/۵	۲۲۶/۱	۲۲۹/۸	۲۲۴/۷	۲۱۶/۸	ارز
۲۷/۶	۲۸/۹	۲۱/۴	۲۱/۱	۲۲/۱	ذخیره در صندوق بین المللی I.M.F. بول
۱۵/۹	۹/۱	۱۵/۴	۱۰	۲/۵	حق برداشت مخصوص (S.D.R.)
۲۸۰	۲۸۴/۱	۲۸۶/۶	۲۸۵/۸	۲۴۲/۴	کل ذخایر بدون طلاق

در سال ۱۹۸۲ ذخیره طلای این کشور بیش از یک میلیون انس بوده است.
مأخذ: Lloyds Bank Economic Report 1986 - "Qatar", P. 16.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرستال جامع علوم انسانی

صنعت و معدن : ۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵۵

قطر از نظر صنعتی ، توسعه چندانی نیافتده است و عمده محصولات صنعتی موردنیاز خود را از خارج تامین می‌کند . تنها صنایع نفت ، گاز ، برق ، تصفیه آب و تاحدودی صنایعی که کالاهای مصرفی تولید می‌کنند در این کشور رشد قابل توجهی آن هم در حدود رفع نیازهای داخلی داشته است .

قطر از آغاز استقلال (۱۹۷۱) به ایجاد و توسعه صنایع

" سرما یه بر " علاقمند بوده است . به همین دلیل بخش صنایع سنگین این کشور در مقایسه با سایر شیخ نشینها نسبتاً " پیشرفته است . صرفنظر از صنایع نفت و گاز ، در این کشور کارخانهایی برای تولید کودشیمیائی ، فولاد و محصولات پتروشیمی وجود دارد . بخش عمده‌ای از صنایع قطر در ناحیه صنعتی " ام سعید " قرار دارد . یکی از ویژگیهای اساسی توسعه صنعتی قطر آن است که این کشور حداقل تسهیلات را برای مشارکت سرما یه‌گذاری خارجی در صنایع خود فراهم کرده است . استفاده از این حداقل هم صرفاً " بدليل بهره‌برداری از تکنولوژی ، تخصص و سیستم‌های بازاریابی پیشرفته سرما یه‌گذاران خارجی بوده است . این کشور در زمینه‌های تولید آمونیاک ، اوره و سیمان فعال بوده است .

بطورکلی دولت در زمینه تولیدات صنعتی سعی می‌کند درآمدات را به بخش‌های مختلف تعمیم دهد و ساختار اقتصادی کشور را در چهار چوب صنایع ملی تنظیم نماید اما مشکلاتی در این زمینه دارد که عبارتند از :

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

الف - محدودیت بازارهای داخلی

ب - با لابودن سطح هزینه‌های تاسیساتی

ج - مشکلات ورود مواد اولیه

د - مشکلات ناشی از عدم وجود کارگران فنی و ماهر

ه - نداشتن تشکیلات سازمانی و مدیریت کارآمد .

ولی دولت قطر از اوایل دهه ۷۰ نسبت به رفع این مشکلات و ایجاد صنایعی که از تکنولوژی مدرن و جدید برخوردارند (اعم از واردکردن تجهیزات کامل ، و پرسنل خدماتی مورد لزوم)

اقدام، و در زمینه سرمایه‌گذاری در صنایع مختلف، روش‌های جدید تشویقی را اعمال نموده است.

انرژی :
۵۵۵۵۵۵۵۵۵

میزان تولید نفت قطر که در سال ۱۹۷۹ به با لاترین سطح خود به میزان ۱۸۴/۹ میلیون بشکه رسیده بود از آن پس بتدریج افت نمود بطوری که در سال ۱۹۸۳ به ۱۵۷/۳ میلیون بشکه کاهش یافته.. کاهش تولید نفت قطر به اوضاع جهانی نفت مربوط می‌شود. با تنزل سقف تولید و صادرات نفت اوپک سهم قطر نیز در این رابطه کاهش یافته است. بدین ترتیب در سه سال اخیر کاهش محسوسی در صادرات نفت قطر مشاهده می‌گردد. عوامل موثر در این کاهش را می‌توان بشرح ذیل خلاصه نمود:

۱ - کاهش میزان تقاضای جهانی برای نفت که از اوضاع بد اقتصاد عمومی جهانی - تا قبل از بھبود نسبی در اواخر سال ۱۹۸۳ - ناشی گردید و موجب شد که دولتها بزرگ صنعتی سیاستهای خاصی را جهت کاهش میزان واردات نفتی خود در پیش گیرند.

۲ - تلاش در جایگزین نمودن منابع دیگر انرژی بجای نفت

۳ - افزایش تولید نفت مکزیک، انگلیس و نروژ تا میزان ۲/۶ میلیون بشکه در روز که موجبات کاهش صادرات اوپک را به عنوان مقدار فراهم آورد.

۴ - افزایش سطح تولید کشورهای خارج از سازمان اوپک طی سالهای

۵ - استفاده از ذخایر نفتی که کشورهای صنعتی با خریدها بیش از میزان موردنیاز خود در سال ۱۹۷۸ و ۱۹۷۹ بوجود آورده بودند. این خریدها در سال ۱۹۷۹ موجبات افزایش قیمت نفت را فراهم آوردند و در مرحله بعد ذخایر حاصله و سیلها برای اعمال فشار مجدد جهت پائین آوردن قیمت نفت گردید.

۶ - افزایش قیمت نفت که در سال ۱۹۷۹ به اوج خود (۳۴ دلار برای هر بشکه) رسید، سرمایه‌گذاری‌های جدید اکتشاف و بیرون‌برداری از بسیاری منابع نفتی را که تا این تاریخ مقرن بصرفه نبود سودآور ساخت و براین اساس ظرفیت کامل تولید و صادرات نفت جهان افزایش قابل توجهی یافت که در نهایت بضرر کشورهای اوپک انجامید.

برابر گزارش‌های اقتصادی منتشره، نفت خام قطر بـاعـلـبـ مناطق جهان صادر می‌گردد. کشورهای اروپای غربی و زاپـسـنـ عـمـدـهـ تـرـیـنـ خـرـیدـارـانـ نـفـتـیـ اـینـ کـشـورـ هـسـتـندـ. اـنـظـرـ مـصـرـفـ دـاخـلـسـوـ، تـولـیدـ فـرـآـ وـرـدـهـهـاـیـ نـفـتـیـ درـدـاخـلـ کـشـورـ ۷۲ـ درـمـدـ اـزـ نـیـازـ مـصـرـیـ جـاـمعـهـ رـاـ تـامـینـ مـیـنـمـایـدـ. اـحـتمـالـاـ"ـ باـ بـهـرـهـگـیرـیـ اـزـ پـاـ لـایـشـگـاهـ جـدـیدـیـ کـهـ اـزـ اـواـخـرـ سـالـ ۱۹۸۳ـ بـاـ ظـرـفـیـتـ تـولـیدـ فـرـآـ وـرـدـهـهـاـیـ نـفـتـیـ تـمـامـ نـیـازـهـایـ دـاخـلـیـ آـنـ کـشـورـ رـاـ بـرـآـ وـرـدـهـ مـیـسـازـدـ.

ذخائر ثابت شده نفت در ۱۹۸۲ برابر با ۳۴۲۵ میلیون بشکه بـرـآـ وـرـدـهـ است (مـدتـ بـهـرـهـ دـهـیـ اـزـ سـالـ ۱۹۸۲ـ، حدود ۲۸ سـالـ پـیـشـ بـیـنـیـ شـدـهـ استـ).

ذخائر ثابت شده گاز در ۱۹۸۲ برابر با ۱۷۵۵ هزار میلیون

فوت مکعب برآورد گردیده است . توضیح آنکه ذخایر گاز طبیعی سو
قطر - بدون احتساب کار مخلوط با نفت - پس از ایران در مقام
دوم خاورمیانه قرار دارد .

تولید نفت خام در قطر شامل نفت مناطق نفتخیز (خشکی)
و نفت فلات قاره آن کشور می باشد . تولید نفت خام در ۱۹۸۲ حدوداً " برابر با ۳۳۳ هزار بشکه در روز بوده است .

نفت مناطق نفتخیز (خشکی) از منطقه نفتی دخسان (DUKHAN) که در سال ۱۹۳۹ کشف شده استخراج می گردد و شامل نفت و گاز طبیعی می باشد که در سه منطقه خاتیه (KHATIYAH) ، فاهاهیل (FAHAHIL) و جاله (JALEHA) موردبهره برداری قرار می گیرد . هریک از نقاط مذکور دارای واحدهای تفکیک گننده گاز می باشد که نفت و گاز توسط واحدهای یمپ، از طریق خطوط لوله به ام سعید منتقل می شود .

نفت فلات قاره از سه منطقه - که تمام آنها در سالهای ۱۹۶۰ کشف شده اند - استخراج می گردند . این سه منطقه عبارتند از عید الشرجی " IDD AL SHARGI " ، میدان محزام " MAYDAN MAHZAM " و بوالحنین " BUL HANINE " .

سه واحد تولید نفت در این مناطق ، نفت خام را توسط خط لوله به جزیره حلول " HALUL " و گاز آن را نیز جدا کانه به ام سعید انتقال می دهند . ضمناً " نیمی از میدان الباندوک " AL BUNDUQ " (که در مرز امارات متحده عربی و قطر واقع شده و هردو کشور از آن بهره برداری مونمایند) را نیز باید به سه حوزه موردبخت اضافه نمود .

تولید آب و برق :

آب و برق قطر توسط دو واحد بزرگ ، تامین می‌گردد که یکی از آن در راس ابو عبود " RAS ABU ABOUD " (با ظرفیت تولید برق ۲۱۰ میلیون وات و تصفیه آب روزانه ۱۱/۵ میلیون گالن) و دیگری در راس ابو فنتاس " RAS ABU FONTAS " (با ظرفیت تولید برق ۱۱۵ میلیون وات و تصفیه آب روزانه ۴۸ میلیون گالن) می‌باشد . ضمناً در نظر است یک نیروگاه برق و کارخانه تصفیه آب در وصیل " WUSAIL " ایجاد گشته و در دهه ۱۹۹۰ مورد بهره‌برداری قرار گیرد که ظرفیت تولید برق آن ۱۵۰۰ میلیون وات و تصفیه آب روزانه ۱۰۰ میلیون گالن خواهد بود . مبلغ ۱۱۴ میلیون ریال در بودجه سال ۱۹۸۵ - ۸۶ به انجام این پروژه تخصیص یافته است . پیش‌بینی می‌شود که در سال ۱۹۸۸ نیاز برق به ۱۳۵۰ میلیون وات بررسد (این نیاز در سال ۱۹۸۳ برابر با ۷۲۵ میلیون وات بوده است) . در سال ۱۹۸۵ آب تصفیه شده جهت تامین نیاز آب آشامیدنی و مصرفی بطور متوسط $\frac{46}{3}$ میلیون گالن بوده است که این مقدار در سال ۱۹۸۶ حدود ۵۰ میلیون گالن در روز برآورده شده است . بطور کلی دولت قطر در طرحای متعددی که برای تامین آب در دست است اجراء داشته آن را متناسب با نیاز کشور افزایش داده است (توضیح آنکه در قطر واحدهای صنعتی مستقیماً " مسئول تامین برق خود می‌باشند) . دولت در حدود نصف قیمت تمام شده برق را از مصرف‌کننده می‌گیرد .. مصرف برق در هفت ماه از سال (از آوریل تا اکتبر) به علت استفاده از وسائل تهویه و خنک‌کننده دو برابر

می شود . در تولید الکتریسیته ، از گاز طبیعی و نفت استفاده می گردد .

توضیح آنکه کمبود آب یکی از مشکلات اساسی در امرکشاورزی و شرب مردم است . مقدار آبی که از چاههای محدود قطر بدست می آید تکافوی رفع احتیاجات آشامیدنی و معارف کشاورزی و صنعتی قطر را نمی کند و از این رو آب شور دریا پس از تقطیر و نمکزدایی در دستگاهها و تاسیسات ویژه ، به آب شیرین و آشامیدنی تبدیل می شود و قسمت اعظم آب مصرفی از همین طریق بدست می آید .

خدمات :
۵۵۵۵۵۵۵۵

با توجه به توسعه اقتصادی قطر ، برویزه با افزایش سریع جمعیت که تا سال ۲۰۰۰ پیش بینی می شود به ۵۰۰ هزار نفر بررسی اجرای طرحهای مانند ایجاد هتل ، بیمارستان عمومی ، فرودگاه ، دانشگاه ، کارخانه برق و تاسیسات شیرینی کردن آب دریا مورد توجه است . در ضمن ، دولت قطر بخش خصوصی را به سرمایه گذاری در رشتۀ خدمات تشویق می نماید .